

Sevginin Muallimi Gençliğin Timsali
Hazreti

MUS'AB BİN UMEYR

© 2022, Hayat Yayıncılık, İletişim, Yapım, Eğitim Hizmetleri ve Tic. A.Ş.

Tüm yayın hakları anlaşmalı olarak Hayat Yayınları'na aittir.

Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir; izinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.

ISBN: 978-605-151-402-4

Sertifika No: 75092

<i>Hayat Yayınları</i>	: 736
<i>Hayat Edebiyat</i>	: 121
<i>Kitabın Adı</i>	: Hz. Mus'ab Bin Umeyr
<i>Yazarı</i>	: Mithat Bala
<i>Yayın Editörü</i>	: Erol Şahnacı
<i>Kapak ve İç Tasarım</i>	: Hayat Yayınları
<i>Baskı Yeri & Tarihi</i>	: İstanbul, 2025
<i>Baskı ve Cilt</i>	: Alioğlu Matbaacılık
	Sertifika No: 45121

Hayat Yayın Grubu

Molla Gürani Mahallesi, Oğuzhan Caddesi No: 15 Kat: 3

Fındıkzade - Fatih / İstanbul

Tel: 0212 613 11 00 Gsm: 0530 259 80 96

www.hayatyayinlari.com - e-posta: hayat@hayatyayinlari.com

✕ /hayatyayinlari /hayatyayinlari

MİTHAT BALA

Sevginin Muallimi Gençliğin Timsali
Hazreti

**MUS'AB BİN
UMEYR**

Mithat Bala

1969 yılında Ordu ili, Ulubey ilçesi, Ohtamış köyünde dünyaya geldi. İlkokulu köyünde, ortaokulu Ulubey İmam Hatip Lisesi'nde, liseyi ise Trabzon İmam Hatip Lisesi'nde okudu. 1993 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesini bitirdi. 1994 yılından itibaren Milli Eğitim bünyesinde çeşitli il ve okullarda öğretmen- yönetici olarak çalıştı.

Hâlen Samsun'da Milli Eğitim bünyesinde bir okulda öğretmen olarak görev yapmaktadır.

İdealist ve Hakk'a hizmeti ilke edinmiştir. Hedefi "Asrı Saadet" neslini yetiştirmektir. Bunun için de insanın Resulullah (sav)'in ve O'nun dostlarının ahlakıyla ahlaklanması gerektiğini bilmekte, kalemıyla de Resulullah (sav)'in dostlarını tanıtmaya çalışmaktadır. İnsanın otuz kiloyu kaldırabilecekken yirmi beş kiloda bırakmasını, görevini eksik yapması olarak düşünür ve bundan da sorumlu olduğumuza inanır.

Yayınlanmış Eserleri:

Allah'ın Aslanı Hazreti Ali

İkinin İkincisi Sadık Dost Hazreti Ebu Bekir

Adaletin Timsali Hazreti Ömer

Hayâ ve Edep Abidesi Hazreti Osman

Sevgili'nin Muallimi Gençliğin Timsali Hz. Mus'ab Bin Umeyr

ÖN SÖZ

*Taş kırıcısı bilemez elmasın değerini
İşiltiyi, gören gözler anlar ancak,
Kör için cam da birdir, elmas da
Mücevherin kıymetini sarraf bilir ancak.*

Hazreti Mus'ab bin Umeyr'in ismi anılınca ne gelir aklımıza? Mekke'de genç kızların ve erkeklerin gözdesi, moda ikonu, karizmatik, zengin ve yakışıklı bir delikanlı! İslam'ı kabul ettiği için ailesi tarafından yokluğa terk edilen samimi bir inanan! Sonra, tek sermayesi sözü... Medine yolunda bir öğretmen! Müşriklere karşı Allah Resulü'nün sancağını dalgalandıran bir mücahit! Uhud'da saçları dağlanmış, toza bulanmış kanlı bir yüz! Elbisesi kısa geldiği için ayakları ot ile örtülen şehit! ...

Hazreti Mus'ab bin Umeyr, Allah Resulü'nü görmemiş insanlara İslam'ı anlatan bir tebliğciydi. En Güzel Muallim'in Medine'ye gönderdiği öğretmendi. Hicretin hazırlayıcısıydı. Sözleriyle Medine'yi fethedendi. Bedir'de ve Uhud'da Allah Resulü'nün sancaktarıydı. Usve-i Hasene olan Allah Resulü'nün dostlarından biri olarak örnekti bizlere, o bir yıldızdı.

“Ashabım gökteki yıldızlar gibidir...” buyurmuştu Yüce Peygamber.

Her Müslüman, Medine yolunda Hazreti Mus'ab olmaya adaydır. Dili döndüğünce Allah Resulü'nü görmemiş kişilere İslam'ı anlatmalıdır. Bilir ki küfür üzere ölen her insanın sorumluluğu da

kendisinedir. Onlar araştırmadığı için sorumluydu, bizler de İslam'ı ulaştıramadığımız için sorumluyuz onlara. Bu nedenle bir eğitimci olarak, İslam'ın ilk öğretmeni Hazreti Mus'ab bin Umeyr'i tanımak ve tanıtmaya çalışmak vefa borcuydu benim için.

Hazreti Mus'ab bin Umeyr, nasıl bir ortamda yetişti? Kişiliği nasıldı? Mekkelilerin gözdesiyken bir anda nasıl Allah Resulü'nün gözdesi oluverdi? Allah Resulü'nü görmeyen kişilere, Allah Resulü'nü ve onun dinini nasıl anlattı? Hicrete giden yolun döşenmesinde ve Yesrib'in Nurlu Şehir Medine oluşunda Hazreti Mus'ab'ın rolü neydi? Bedir'de ve Uhud'da İslam'ın sancağını dalgalandırırken neler hissetmişti? Uhud'da, Allah Resulü'nün önünde şehadet şerbetini içerken aklından geçenler neydi? Allah Resulü hangi güzel sözlerle övdü onu? ...

Resulallah (s.a.v.) buyurdu:

“Mekke'de Mus'ab bin Umeyr'den daha güzel giyinen, daha yakışıklı ve nimetler içinde yüzen başka bir genç görmedim.” (İbn Sa'd, *Tabakât*)

Hazreti Ali'den rivayet olundu:

“Resulullah (s.a.v.) ile oturuyorduk. O sırada Mus'ab bin Umeyr geldi. Üzerinde yamalı bir elbiseden başka giyeceği yoktu. Resulullah (s.a.v.) onun bu halini görünce buyurdu:

“Kalbini Allah'ın nurlandırdığı şu kimseye bakın. Annesi ve babası onu, en iyi yiyecek ve içeceklerle besliyorlardı. O, Allah için bunların hepsini terk etti. Allah ve Resulü'nün sevgisi onu bu hale getirmiştir.” (Hâkim, *el Müstedrek*)

“Fedâke ümmî ve ebî Yâ Nebî!

Anam babam sana feda olsun ey Allah'ın Resulü!”

Sevginin alameti, sevilene uymak ve ona muhalefet etmekten kaçınmaktı. Rivayet olundu ki, Abdurrahman bin Avf'ın oruçlu olduğu bir gündü. Orucunu açması için kendisine birkaç çeşit yemek getirildi. O, sofraya baktı ve şöyle dedi:

“Mus'ab bin Umeyr benden hayırlıydı, Uhud'da şehit edildi. Ama onu kefenlemek için bir hırkadan başka bir şey bulunamadı. Baş örtülse ayakları, ayakları örtülse başı açıkta kalıyordu. Uhud günü Hamza da şehit oldu. O da benden hayırlıydı. Ona da bir hırkadan başka kefen bulunamadı. Şimdi ise dünyalık adına ne varsa hepsine sahip olduk. İyiliklerimizin karşılığını bu dünyada almaktan ve ahirete bir şey kalmamasından korkarım.”

Sonra ağlamaya başladı ve yemeği yiyemedi. (Buhari, *Cenaiz*)

Hazreti Mus'ab bin Umeyr'i anlamak ve anlatmak! Biliyorum, bilgim de kalemim de yetersiz. Gayret kuldan, başarı Allah'tan, hoşgörü siz okuyuculardan diyerek Hazreti Mus'ab bin Umeyr'in hayatını yazmaya çalışanlardan biri de odur densin diye oynattım kalemimi. Ağzına aldığı bir damlacık suyla Hazreti İbrahim'in ateşini söndürmeye koşan karınca olmak istedim. Yazılanlar okyanusta damla bile değildir. Kusur benim, başış sizindir.

“Nûn. Vel kalemi vemâ yesturûn; Kaleme ve (onun) satır satır yazdıklarına yemin olsun.” (Kalem, 1)

Selam, kalem tutan ellere!

Selam, tek sermayesi sözü olan dertli öğretmenlere, tek gayesi, Rabbin rızası olan tebliğcilere!

Selam, Medine yolunda Mus'ab bin Umeyr olmak isteyenlere!

Selam siz değerli okurlara!

Öncelikli olarak beni yetiştiren anneme babama,

Benim üzerimde emeği olan tüm öğretmenlerime,

Sabırla çalışmalarım için gerekli ortamı hazırlayan eşime ve oğullarıma,

Sözleri ile beni yüreklendiren ağabeylerime ve kardeşlerime,

Son olarak da meslektaşım Ayhan Erden'e teşekkürler.

Hudâ yardımını esirgemeye... Âmin.

Anne Hannas ve Hazreti Mus'ab

*Diken de gül de aynı toprakta biter,
Biri takılırken yakaya diğlerinden sakınılır.
Kömürün de elmasın da özü birdir,
Biri karartırken yüzleri, diğeri parıldar dünyada.
Işık ve karanlık gibi, mıknatısın iki zıt kutbu,
Aşka teslim olana selam durdu melekler.*

Arzın kalbiydi Kâbe. Şehirlerin anası emin belde Mekke'ye hayat verendi. Yeryüzünde Allah'a ibadet için yapılan ilk mabetti ve tevhit inancının sembolüydü. İlk insan Hazreti Âdem'in yeryüzüne ayak bastıktan sonra kendisine ibadet için ayırdığı yere, bugünkü temeller üzerine Hazreti İbrahim ve oğlu İsmail (a.s.) tarafından inşa edilmişti. Her ne kadar Hazreti İbrahim ve oğlu İsmail'den (a.s.) sonra insanlar tarafından putperestliğin merkezi yapılsa da içerisi ve çevresi putlarla doldurulsa da kutsiyetinden bir şey kaybetmemişti. Arabistan'ın dört bir tarafından insanlar ibadet için ona koşardı.

Kâbe'nin yanında Kâbe kadar saygın bir şey daha vardı; Âb-ı hayat Zemzem suyu.

Kâbe ve Zemzem kardeş gibiydi. Çölden, uzaklardan Kâbe'ye koşan insanlar hayat kaynağı Zemzem'den içerlerdi.

Aylardan Zilkadeydi. Mekke sıcak bir güne hazırlanmaktaydı. Altın huzmeli Güneş Kâbe'nin üstüne doğdu. Güneşin doğuşuyla beraber Kâbe'nin çevresi hareketlendi. Mekke, Ukaz panayırı nede-

niyle kalabalıktı. Arabistan'ın her tarafından tacirler mal alıp satmak için Mekke'ye gelmişlerdi.

Tarihi ipek yolunun bir kolu, Arabistan üzerinden geçmekteydi. Mekke bu ticaret yolunun en önemli duraklarından biriydi. Mekkeliler ticaret kervanlarını kışın Yemen'e, yaz aylarında ise Şam'a götürürlerdi. Mısır'a, Irak'a, Anadolu'ya giden kervanlar da vardı.

“Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla!

Kureyş'e kolaylaştırıldığı,

Evet, kış ve yaz seyahatleri onlara kolaylaştırdığı için,

Onlar, şu evin Rabbine kulluk etsinler ki,

(O Rab) Kendilerini açlıktan doyumuş ve her çeşit korkudan emin kılmıştır.” (Kureyş 1-4)

Mekkeliler ekin bitmeyen, ziraata elverişli olmayan bu coğrafyada güven içerisinde yaşarlar ve geçimlerini de ticaretle sağlardı. Bu, Yüce Allah'ın onlara bahsettiği bir nimetti. Kervanları bir beldeden diğer beldeye güvenle geçirdi. Kervandaki develerin sayısı bazen iki bin, iki bin beş yüzü geçirdi. Yüce Allah gönderdiği bu vahiyle, Kureyş suresinde bu özelliğe dikkat çekmiş ve Kâbe'nin önemine vurgu yapmıştı. Adeta Mekkelilere; “Rabbinizin size verdiği bu nimeti hatırlayın ve şu evin (Kâbe'nin) Rabbine kulluk edin, nankörlerden olmaya devam etmeyin!” demişti.

Kureyşliler ayrıca Mekke ve çevresinde de kendileri panayırlar düzenlerdi. Düzenledikleri panayırların en önemlilerinden biri bu ayda, zilkade ayında düzenledikleri Ukaz panayırdı. Ukaz panayırı, Mekke'nin hemen yakınında, yerleşim birimi dışında, Tâif yolu üzerinde suyu olan bir yerde kurulurdu.

Panayırların ticari hayat yanında Mekke'nin dinî, sosyal ve kültürel hayatında da önemli yeri vardı. Ticaret bahanesiyle Mekke'ye gelen insanlar Kâbe'yi de ziyaret ederlerdi. Ayrıca edipler ve şairler şiirler okurlar, insanlara konuşurlardı.

Şairler Arap toplumu için çok değerliydi. Saygıda kabile başkından sonra gelirler, okudukları şiirlerle kamuoyu oluştururlar,

kendi kabilelerini yüceltirler, düşman kabileleri yererler, savaşta da askerleri coştururlardı. Panayır alanında her çeşit insan olurdu. Taccirler, kabile başkanları, hürler, köleler, edipler, şairler, kendilerini tanrı gibi herkesten üstün gören, vicdanları nasır tutmuş bir eli yağda bir eli balda olanlar, aklıktan nefesi kokan, insan yerine konulmayan, horlanan, ezilen zavallılar...

Ukaz panayırında Kûs bin Sâide'nin yaptığı konuşma insanların dillerindeydi hâlâ. Kızıl tüylü bir devenin sırtından seslenmişti:

“Ey insanlar!

Hepiniz geliniz, dinleyiniz, belleyiniz ve ibret alınız. Yaşayan her can ölür. Ölen fenâ olur. Olacak olan da olur. Yağmur yağar, otlar biter, çocuklar doğar, analarının babalarının yerlerini tutar. Sonra hepsi mahvolup giderler. Hadiselerin ardı arkası kesilmez, birbirini takib eder, kovalar. Kulak veriniz, dikkat ediniz! Gökte haber, yerde de ibret alacak şeyler vardır. Yeryüzü büyük bir divan, gökyüzü yüksek bir tavan. Yıldızlar yürür, denizler durur. Burç burçtur gökyüzü, dalga dalgadır deniz. Yıldızlar göz alıcıdır. Kâmeti bâlâ dağlar yücedir. Nehirler akıp gitmektedir. Gelen kalmaz, giden gelmez... Yemin ederim Allah'ın indinde bir din vardır ki, şimdi bulunduğunuz dinden daha sevgilidir. Ve Allah'ın gelecek olan bir peygamberi vardır ki, gelmesi pek yakındır. Gölgesi başınız üstüne geldi. Ne mutlu o kimseye ki, ona iman eder. O da ona hidayet eyler. Yazıklar olsun ona isyan ve muhalefet eden bedbahta. Yazıklar olsun ömürleri gaflet ile geçen ümmetlere! ...”

Panayır alanı kalabalıktı. Bedeviler, hadarîler, hürler, köleler... İnsan kalabalığı içerisinde kendilerine yol bulmaya çalışıyorlardı. Bu insan kalabalığı içerisinde yürüyen ana-oğul herkesin dikkatini çekmekteydi. Ana ile oğlun kıyafeti özeldi. İpek elbiseler, hadramî ayakkabılar, birbirinden değerli takılar ve özel kokular...

Kadın, erkek egemen bir toplum olan Mekke'de adından saygıyla söz ettiren Abduddâroğulları'ndan Haris bin Hişam'ın eşi Hannas binti Mâlik'ti. Yanındaki delikanlı da el bebek gül bebek büyüttüğü,

yakışıklılığı dillere destan, nazik, kibar, karizma sahibi, Mekke'deki genç kızların ve erkeklerin gözdesi, moda ikonu oğlu Hazreti Mus'ab'dı. Anne ne kadar kibir ve gurur sahibiyse, oğlu o kadar tevazu sahibiydi. Bu yüzden annesinin azarını işitti.

“Mus'ab'ım! İnsanlar ikidir. Efendiler ve köleler. Biz Abduddâroğulları olarak soyumuz, şerefimiz bellidir. Mekke'nin efendileriyiz. Kölelere acımayacaksın ki sana itaat etsinler.

Sen hayatı, kendin için yaşa Mus'ab'ım! Hayat zevk ve eğlencedir. Güçlü olanın dilediği gibi yaşaması, hayattan istediği tatları almasıdır. Sakın fakirleri, köleleri düşünme! Hak, güçlüdür. Güçlü olanın yaşamaya hakkı vardır...”

Mekke'deki aristokrat kadınların temsilcilerinden olan Hannas binti Mâlik başka zamanlarda da öğütler verdi oğlu Mus'ab'a.

“Mus'ab'ım! Her şeyin sahibi biziz. Çarşıda, pazarda gördüğün bu insanların da sahibi biziz. Onlara, biz soylular hükmederiz. Onlar bizim sahip olduğumuz mallarımızın bir parçasıdır. Yaşadığın müddetçe sadece zevk almaya bak. Dünyadaki her nimeti tat ve kendini düşün. Sen soylu ve zengin bir ailenin soylu oğlusun. Her türlü imkâna sahipsin. Sakın benim bu sözümde dışarı çıkma! Kendinden aşağı olan insanlarla muhatap olma! Unutma! Sen yoksan hiçbir şey yoktur...”

Ama Bu Soygun

*Altın cevheri toprakta gizlidir,
İşleneceği günü bekler parıldamak için.
Cevher harlı ateşte yanmalı, dövülmeli ki,
Yüzük olmalı, takı olmalı, taç olmalı başlarda,
Süslemeli gerdanı, genç kızların boynunda.
Hazreti Mus'ab işlenmeye hazır bir cevherdi.
Onu topraktan çıkaracak, işleyecek,
Hazreti Mus'ab yapacak olan Sevgili'ydi.*

Hazreti Mus'ab bin Umeyr orta boylu, güzel yüzlü, naif, ince ve konuşması çok tatlı bir delikanlıydı. Mekke'de ondan daha zarif, daha narin, daha yakışıklı bir kimse yok gibiydi. El bebek, gül bebek büyütülmüştü. Çok güzel giyinirdi. Mekke ve çevresinde onun kadar şık ve pahalı elbiseler giyinen olmazdı. Ayakkabıları Hadramevt'ten, kıyafetleri de Şam'dan sipariş edilirdi. Kokuları da özeldi. O günün şartlarında bir insanın sahip olmak isteyeceği her imkâna sahipti.

Hazreti Mus'ab'ın saçları uzundu ve kıvrım kıvrımdı. Çok da zekiydi. Sohbeti de tatlıydı. Genç kızlar Mekke sokaklarında onun yolunu gözler, onunla göz göze gelmek için çabalardı. Mekke'nin en soylu, en zengin ailelerinden Abduddâroğulları'nın konağında 585 yılında doğmuştu. Yedi kardeşti.

Mekke'de vakit sabahtı. Kaba kuşluk vakti girmemişti. Hazreti Mus'ab, Kâbe'nin önüne geldi. Kâbe'deki tanrılara dua eden, adak adayan, fal okları çeken ve tavaf yapan insanlara bakıyordu.

İnsanlar çeşit çeşitti. Köleler ve hürler yürüyüşlerinden bile tanınmaktaydı. Soylular her şeyin tek sahipleriymiş gibi Kâbe'nin haremindedir bile salına salına yürüyor, küçük dağları ben yarattım, dercesine diğer insanlara tepeden bakıyordu. Oysa Kâbe ve haremde yeryüzünde gurur ve kibirden azade olunması gereken ve en çok güvende olunan yerdi. İnsan Kâbe'nin haremindedir babasının katiline rastlasa, Kâbe'ye olan saygısından ona dokunmamalıydı. Kölelerin ise sürekli horlanmaktan olsa gerek başları hep yerdeydi. Bu iki gruptan başka sonradan hürriyetine kavuşturulmuş ya da birinin anlaşması olarak Mekke'ye yerleşmiş kişiler de vardı. Bu kişiler köle değillerdi belki ama hürlerle de aynı haklara sahip değillerdi. Araplar onlara 'mevali' derlerdi. Mevaliler himayesinde oldukları kişi veya kabileyle anılırdı.

Hazreti Mus'ab, Kâbe ve çevresinde kendince ibadet eden bu insanlara baktı. İnsanların kendi elleriyle yaptıkları putlara tanrı diye ibadet etmesi, adaklar sunması kendisine tuhaf gelse de kavminin dini buydu. Bazı kişiler Kâbe'nin çevresinde tavaf yaparken, bazıları ise görevliler eşliğinde tanrı Hubel'in önünde fal okları çekiyordu. Tavaf edenlerin kimisi ise anadan doğma çıplaktı. Kalabalıktan bir el omzuna değdi. Bakışlarındaki hoşnutsuzluğu anlamış olmalı ki fısıldadı kulağına:

“Onların çıplak tavaf edişine şaşırma Mus'ab'ım! Kâbe'yi ziyaret için temiz ve özel giysiler giyinmek gereklidir. Onu da bilirsin, burada sadece Kureyş satar, başka kıyafet olmaz. Çıplak tavaf edenler para verip o elbiseyi almak istemeyenlerdir. Bazı bedevi kabileleri çok yaparlar bunu.”

Bedevi, Arapların çölde yaşayanlarına denilmekteydi. Çöl iklimi mizaçlarına da etki etmişti. Hareketleri genellikle kaba olurdu. Uzun yoldan geldikleri için de ister istemez üstleri başları toza bulanırdı. Hazreti Mus'ab tavaf edenlere tekrar baktı. Çıplak tavaf edenlerin bazıları hadariydi, yani şehirde oturanlardandı. Oldum olası çıplak tavaf, itici gelmişti Hazreti Mus'ab'a. Hoşnutsuz bir şekilde omzuna dokunan ele döndü.

“Kâbe’yi bile ticaretin merkezine koymuşuz. Kâbe’ye giriş para, tanrılar önünde adak para, tavaf için özel kıyafet para... Tavaf kıyafetleri ucuz olsa ya da alamayanlara ücretsiz verilse şu çirkin görüntü hiç olmaz. Çirkinlik neredeyse kural olmuş. Eminim ki İbrahim peygamber, oğlu İsmail’le Kâbe’yi inşa ederken bu görüntüyü hayal etmemiştir.”

“Mus’ab’ım!” dedi omzuna dokunan elin sahibi.

“Senin yüreğin çok iyi. O kıyafet işini de biz Kureyşliler kural haline getirdik. Hem senin dediğini yaparsak, biz kimden para kazanacağız?”

Hazreti Mus’ab söylendi içinden.

“Ama bu insanları sömürmek, soygun!”

Sorgulama; Neden?

*Nasırlaşmamışsa vicdan,
Sorabiliyorsa kendisine soru;
Ne, neden, nasıl, niçin?
Duvarlar yıkılmıştır,
Başlamıştır arayış,
İş sadece nasibe kalmış.*

Karizmaydı Hazreti Mus'ab. Soy, boy, zenginlik ve yakışıklılık! Bir eli yağda bir eli balda, el bebek gül bebek büyütülmüştü. En özel kıyafetleri giyer, en güzel kokuyu sürerdi. Bakışlarında asalet, yürüyüşünde asalet, konuşmasında asalet... Mekke'nin nazar boncuğu gibiydi. Mekke'li gençlerin idolüydü. Yaşıtı olan her delikanlı onun gibi olmak için çabalardı. Onun sahip olduğu imkânlarla sahip olmak, onun giyindiği gibi giyinmek, onun kullandığı kokuyu kullanmak, saçlarını onun taradığı gibi taramak ve onun gördüğü ilgiyi görmek... Bazıları yürüyüşlerini bile onun yürüyüşüne benzetmek için çabalardı. Yaptığı her şey yaşıtı gençler arasında tarz olurdu.

Ve Mekke'deki genç kızlar...

Hazreti Mus'ab, onların rüyalarını süsleyen hayallerindeki beyaz atlı prensti. Mekke sokaklarında geçeceği yollar gözlenir, hayaller onunla taçlandırılırdı.

"Mus'ab bana baktı, gülümsedi. Merhaba dedi bana, selam verdi, elimi tuttu benim..."

Her bir kelime övünçtü Mekke'deki kızlar için. Konuşmak, tokalaşmak övünçtü. Aynı ortamda bulunmak, göz göze gelmek, yan yana görünmek övünçtü. Ama Hazreti Mus'ab yanlarından geçerken çoğu zaman bakmazdı onların yüzüne. Kendilerini göstermek için onların yaptığı onca davranışları görmez, başı yerde yürürdü.

Varlık içerisindeydi Hazreti Mus'ab. O günün Mekke'sinde bir insanın sahip olmak isteyeceği her imkâna hatta daha fazlasına sahipti. En önemlisi de kabilecilik ve asalet duygusunun etkisiyle insanlarda olmayan ya da çok az insanda olan vicdana da sahipti. Zenginlik ve asalet köreltememişti vicdanını.

Mekke tam bir karanlık çağdaydı. Merhamet duygusunun olmadığı, yaşamın tek gayesinin hayattan zevk almak olarak algılandığı, ahlaki yoksunluğun zirve yaptığı, güçlünün güçsüzü ezdiği, adaletin güce ve soya bağlı olduğu, zayıf ve kimsesizlere hayat hakkının tanınmadığı, kan, gözyaşı ve zulmün her tarafı doldurduğu, insanların kendi elleriyle yaptığı putlara tanrı diye secde ettiği, bazı insanların kendilerini tanrı yerine koyup kendi arzularına tapındığı, babanın kendi kız çocuğunu utanç olarak görüp diri diri kumlara gömdüğü karanlık çağı yaşıyordu Mekke. İnsanlar pazarlarda köle olarak satılır, köle olanlara sütünden ve gücünden yararlandıkları develeri kadar değer verilmezdi. Güçlüler ise acımasızdı, bencildi. Her şeyi kendilerine hak görürler, öz kardeşi de olsa kendilerinden başka hiç kimseyi düşünmezlerdi. Kötülüğün her türlü aleni olarak yapılırdı. Hak; sadece soylulara, kabilesi güçlü olanlara ve gücü olanlara vardı.

“Neden?” diye sordu Hazreti Mus'ab. Biz ne zaman vazgeçtik insan olmaktan? Ne zamandan beri hak tanımaz olduk, yok saydık tüm değerleri? Ne zaman başladı nefsanî isteklerimizi tanrı yerine koyma, kendimizden başkasını yok sayma, köle diye bir insana -işkence ve öldürme dahil- her davranışı kendimize hak sayma? Bir eşya gibi alınıp satılan, ezilen, horlanan bu insanların suçu ne? Efendileri tarafından aşağılanan, kırbaçlanan hatta öldürülen bu insanların suçu ne? Üzerine binip gezdikleri, etinden ve sütünden yararlandıkları